

MIS ON PUUE JA KUIDAS SEDA TUVASTATAKSE

Puue on inimesel, kelle igapäevatoimingud ja ühiskonnaelus osalemine on raskendatud, piiratud või takistatud. Puude raskusastmeid on kolm – sügav, raske ja keskmine puue. Keskmine puue on inimesel, kelle igapäevatoimingutes ja ühiskonnaelus osalemine on raskendatud. Raske puue on inimesel, kelle igapäevatoimingutes ja ühiskonnaelus osalemine on piiratud. Sügav puue on inimesel, kelle igapäevatoimingutes ja ühiskonnaelus osalemine on täielikult takistatud.

Puue on pikaajaline väljakujunenud, raskesti tagasipööratav või pöördumatu seisund

- ❖ mille korral esineb püsiva iseloomuga keha mistahes struktuuri puudulikkus või häire (üks või mitu);
- ❖ mille tõttu inimese toimetulek on tavaolukordades piiratud;
- ❖ mille tõttu inimene vajab pidevalt kõrvalabi ja/või abivahendeid.

Ravivajadus ei ole puude tuvastamise alus

- ❖ puuet ei ole võimalik kompenseerida ravi ja/või ravimitega;
- ❖ puuet ei põhjusta pidev ravimite kasutamise vajadus, ägeda või kroonilise haiguse ravi;
- ❖ puuet ei põhjusta kasutatavate ravimite suur hulk;
- ❖ puuet ei põhjusta sagedaste arstivisiitide vajadus;
- ❖ lapsele ravimite (tabletravi, inhalatsioonravi) andmine on eakohane kõrvalabi ja ei põhjusta puuet;
- ❖ sageli infektsioonhaigusi põdevad lapsed, kes puuduvad seetõttu sageli lasteaiast või koolist - tegemist on sagenenud ravivajadusega ja püsiva iseloomuga funktsioonipiiranguid ei ole raviarstide poolt kirjeldatud – puudub alus puude tuvastamiseks.

Kuidas puuet tuvastatakse?

- ❖ Taotle puude tuvastamist siis, kui sul on terviseprobleemide tõttu raske igapäevaelus toime tulla ja ühiskonnas tegutseda või sa vajad igapäevaelus eakaaslastest rohkem juhendamist, järelevalvet ning abi.
- ❖ Puuet tuvastame nii **lastel, tööealistel kui ka vanaduspensioniealistel**.
- ❖ Puude tuvastamise ekspertiisi aluseks on inimese poolt (lapse puhul tema seadusliku esindaja – lapsevanem, eestkostja) **allkirjastatud taotlus**, millega antakse ka õigus tutvuda taotleja terviseandmetega. Taotlus sisestatakse arvutisüsteemi ja suunatakse ekspertarstile arvamuse andmiseks. Ekspertiis on dokumendipõhine, st ekspertarst tugineb e-tervise infosüsteemis olevatele (ja kui on, siis ka taotlusele lisatud) terviseandmetele ning taotleja poolt antud hinnangule oma hakkamasaamisele ja esinevatele piirangutele. Ekspertarst annab arvamuse ja suunab selle peaspetsialistile, kes koostab otsuse puude raskusastme tuvastamise või mittetuvastamise kohta.
- ❖ **Puude tuvastamine tööealisel (töötukassa ja sotsiaalkindlustusameti) ühistaotluse alusel toimub pisut teisiti**. Taotleja täidab taotluse küsimustiku ja esitab selle Töötukassale või Sotsiaalkindlustusametile (kui taotletakse ainult töövõime hindamist, siis Töötukassale, sel juhul puuet ei hinnata). Töötukassaga lepingulises suhtes oleva tervishoiuteenuse osutaja juures töötav arst (ekspertarsti tähenduses) annab eksperdiarvamuse töövõime osas, hinnates seitset põhivaldkonda numbriliselt (skoorid). Need numbrilised hinnangud liiguvad Töötukassa arvutisüsteemist Sotsiaalkindlustusameti arvutisüsteemi ning puude tuvastamise meetodika alusel, kujuneb numbriline skoor puude tuvastamiseks kõigis seitsmes valdkonnas. SKA

peaspetsialistil on õigus tuginedes isiku poolt kirjeldatud osaluspiirangutele korrigeerida skooore, võttes arvesse inimese hakkamasaamist igapäevases elukeskkonnas. Peaspetsialistil on õigus suunata taotlus täiendavaks ekspertiisiks SKA ekspertarstile. Seda tehakse juhul, kui Töötukassa skooride alusel kujunev puude raskusaste ei vasta hinnanguliselt taotleja osalus- ja soorituspiirangutele. Pärast eksperdiarvamust koostatakse puude tuvastamise või mittetuvastamise otsus.

- ❖ Riik maksab puudega inimestele [sotsiaaltoetusi](#), kui puudega inimesel on oma puude tõttu lisakulutusi, näiteks on vaja abivahendeid või nende hooldust, rehabilitatsiooni või on lisakulutused seotud transpordi, töötamise või õppimisega.
- ❖ Sotsiaaltoetusi saab taotleda sotsiaalkindlustusametist. Sotsiaaltoetust maksame vastavalt puude raskusastmele ja valdkonnale, kus esinevad kõige suuremad piirangud.
- ❖ Puuetega inimestele teevad soodustusi ka mitmed teenusepakkujad. Näiteks soodustused ühistranspordis, praamisõidul, muuseumides ja teatrites. Soodustustega saab tutvuda Eesti Puuetega Inimeste Koja [kodulehel](#).

